

Єлизавета Панченко

ІСТОРІЯ ПЛЕКАННЯ ЛІДЕРІВ: ПОЧАТКИ СКАУТСЬКОГО РУХУ У США (початок ХХ ст. – 20-і рр. ХХ ст.)

У сучасному житті існує жорстка конкуренція у всьому, особливо на ринку праці. Через це молодій людині стає усе важче знайти відповідну роботу та реалізувати себе у житті. Тому надзвичайно важливими є лідерські якості як невід'ємна риса успішної людини. Хорошим глом для їхнього формування є неформальна освіта. Аналіз сучасних наукових джерел засвідчує, що у педагогічній науці немає однозначного трактування цього терміна. На думку українських дослідників, «неформальна освіта – освіта, що необов'язково має організований та систематичний характер, може здійснюватися поза межами організованих освітніх закладів. До сфери неформальної освіти належать індивідуальні заняття під керівництвом тренерів чи репетиторів, тренінги та короткотермінові курси, що переслідують практичні короткострокові цілі» [1].

Одним із дієвих засобів формування лідерських якостей у неформальній освіті є участь дітей та підлітків у громадських організаціях. Звернемо нашу увагу на скаутський рух як один із наймасштабніших молодіжних рухів світу. Зокрема, цікавим є використання виховного потенціалу таких організацій у Сполучених Штатах Америки – країні, в якій приділяється велика увага розвитку лідерських якостей дітей та молоді. Цінними у цьому контексті є дослідження американського дитячого руху як інструменту формування лідерських якостей дітей та молоді.

Діяльності та історії скаутських організацій присвятили свої праці українські (Н. Коляда, С. Діба, І. Степанов, А. Кофман, С. Бородін, О. Гаврилова) та зарубіжні (Грем Х. (HuntGraeme), Барклей Л. (Barclay L.)) дослідники. У них значна увага приділялася історії організацій, їхні ролі для соціалізації особистостей, естетичному та моральному вихованню. Але нами не було знайдено жодної праці про формування лідерських якостей серед скаутів.

Мета статті – дослідити історію скаутських організацій Америки на початку ХХ ст. – у 20-х рр. ХХ ст.

Скаутський рух, скаутизм (слово «скаут» походить від старофранцузького «escouter» і від латинського дієслова «auscultare», що означає – «уважно слухати») як потужний засіб формування лідерських якостей дітей та молоді був заснований 1907 р. полковником Робертом

Стівенсоном Баден-Пауеллом, який провів перші збори на острові Броунсі, а згодом видав ілюстровану книгу «Скаутинг для хлопців» (1908 р.) [6].

Метою скаутського руху є сприяння освіти дітей та молоді через їх прийняття Скаутської обітниці і визнання Скаутського закону, що веде до самовдосконалення особистості і виконання нею конструктивних ролей у суспільстві. Досягнення мети є можливим за умови виконання таких завдань: залучення дітей та молоді до процесу неформальної освіти; використання спеціальної методики перетворення члена організації в агента, який відповідає за власний розвиток, стає надійним, відповідальним і відданим членом суспільства; допомога юним скаутам у створенні їхньої ціннісної системи, яка базується на духовних, соціальних і особистісних принципах, які відповідають Скаутській обітниці і Скаутському закону; формування лідерських якостей.

Перетворення молоді на майбутніх лідерів у скаутських організаціях відбувається через вплив на низку головних сфер функціонування особистості як суспільної істоти: формування характеру, підтримання фізичного здоров'я, готовність до трудової діяльності, служіння суспільним інтересам. Взаємозв'язок видів діяльності скаутів і лідерських якостей, на формування яких вони спрямовані, демонструє таблиця (див. табл. 1).

У своєму розвитку скаутизм пройшов довгий шлях від заснування та становлення перших організацій до всесвітнього скаутського руху як важливого чинника соціалізації сучасної молоді у сфері неформальної освіти. Українська дослідниця С. Діба пропонує таку періодизацію становлення та розвитку скаутського руху [2]:

- 1-й етап (початок ХХ ст. – 20-і рр.) – військово-патріотичне спрямування діяльності;
- 2-й етап (20–40-і рр. ХХ ст.) – відмова від вузької військово-спортивної спрямованості;
- 3-й етап (кінець 40-х – 80-і рр. ХХ ст.) – поступове утвердження гуманістичних засад навчально-виховної та соціалізуючої діяльності;
- 4-й етап (90-і рр. ХХ – початок ХХІ ст.) – зростання ролі скаутингу як важливого чинника соціалізації сучасної молоді у сфері неформальної освіти.

Формування лідерських якостей дітей та молоді через їхню участь у скаутських організаціях [5, с. 19]

Види діяльності скаутів	Якості, що розвиваються
Формування характеру	
Сигналізування, передача сигналів Трекінг (відстежування за слідами) Трекінг (відстежування за слідами) Командні види діяльності Система патрулювання Суд честі Морський скаутинг Добрі послуги Добре ставлення до тварин Листування зі скаутами-іноземцями Дослідження природи	Концентрація Спостережливість Дедуктивне мислення Самодисципліна і вірність Відповідальність Чесність Сміливість Шляхетність, відвага Доброта Ширший світогляд Різномісність думок
Підтримання фізичного здоров'я	
Кемпінг, приготування їжі Тренування, сходження на гірські вершини Плавання, прогулянки пішки, ігри тощо	Відповідальність за власне здоров'я Стриманість Саморозвиток
Готовність до трудової діяльності	
Отримання значків за професійність у: деревообробній сфері, пожежній професії, рятувальництві, бджолярстві, повітроплаванні, приготуванні їжі тощо (близько 50 різновидів).	Розвиток зацікавлень Художні навички Виробничі вміння Креативність
Служіння суспільним інтересам	
Виконання функцій екскурсовода зі знанням історії і сьогодення Відділення надання невідкладної допомоги Надання організованої допомоги поліції, швидкій допомозі, пожежникам, лікарням Допомога літнім і неповносправним людям Суд честі Дебати і судові процеси	Локальний патріотизм Громадська активність Патріотизм Служіння іншим Служіння Богу Служіння громаді Відданість батьківщині

Зупинимося детальніше на історії скаутського руху у США, взявши за основу вище згадану періодизацію і зосередивши поглиблену увагу на першому етапі, що охоплює початок ХХ ст. – 20-і рр. ХХ ст. і характеризується військово-патріотичною діяльністю.

Варто зазначити, що на той час у США було 3 конкуруючі організації – Американські бойскаути, Новоанглійські бойскаути та

Бойскаути Америки [14]. Кожна з них прагнула виділитись і зробити щось особливе. Звернемо особливу увагу на організацію «Бойскаути Америки», адже саме її історики педагогіки вважають найбільш впливовою.

Цей етап є прикладом різкого зростання популярності скаутської організації, що доводить значним зростанням кількості її членів (див. рис. 1).

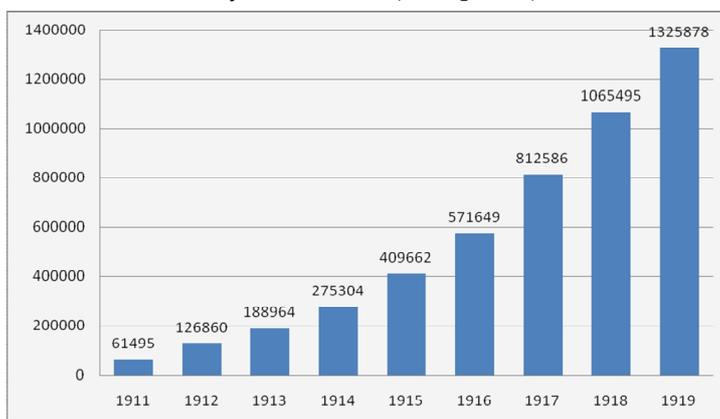

Рис. 1. Динаміка зростання кількості учасників організації «Бойскаути Америки» (1911–1919 рр.) [14]

Історія організації сягає 8 лютого 1910 року, коли американський скаутський рух було зареєстровано в окрузі Колумбія. 21 червня у Нью-Йорку було проведено першу зустріч тридцяти чотирьох представників кожного штату, під час якої офіційно створили організацію та розробили план її розвитку.

На чолі американського скаутського руху в 1910 р. стояли:

- Вільям Д. Бойс (William D. Boyce) – засновник;
- Колін Г. Лівінгстон (Colin H. Livingstone) – президент;
- Даніел Картер Берд (Daniel Carter Beard) – національний представник скаутів;
- Ернест Томпсон Сетон (Ernest Thompson Seton) – головний скаут;
- Джеймс Е. Вест (James E. West) – заступник головного скаута;
- Президент Вільям Говард Тафт (William Howard Taft) – почесний президент;

Колишній президент Теодор Рузвельт (Theodore Roosevelt) – почесний віце-президент, який був удостоєний найвищого рангу скаутів [8].

2 січня 1911 року створено національний офіс організації, в якому працювали 7 робітників. 14 лютого того ж року відбулася перша зі щорічних зустрічей членів організації з президентами Сполучених Штатів. Започаткував такі зустрічі тодішній президент США Вільям Говард Тафт, слідуючи прикладу короля Георга V, який аналогічним чином підтримував скаутський рух Великобританії [20]. В урочистій промові президент зазначив, що «...дуже радий підтримати такий рух, адже усе, що піднімає людський дух і надає сміливості людям, має знаходити підтримку». Теодор Рузвельт зазначив, що майбутнє держави залежить від лідерів скаутського руху [18, с. 10–11].

Того ж року були розроблені присяга, закон, значки та основні принципи діяльності, а також були вручені перші нагороди скаутів – 22 бронзові медалі за героїзм [9].

Уже в той період було розроблено певну градацію відзнак, яка є чинною і нині. Найвищою нагородою скаутів Америки є звання Орла (The Eagleward). Щоб отримати його, скауту потрібно пройти 21 випробування у різних сферах, подолавши такі етапи: Новачок (Tenderfoot), Другий клас (2ndClass), Перший клас (1stClass), Зірка (Star), Життя (Life), написати і реалізувати суспільно корисний проект, скласти тест з історії організації, написати кілька есе. Також обов'язковою є наявність рекомендацій. Уся ця робота має бути зроблена до того часу, поки учаснику не виповниться 18 років. Кожного Орла затверджують на національному рівні [28].

12 серпня 1912 року Артур Елдерд

(ArthurEldred) першим зі скаутів набув статусу Орла (FirstEagleScout), але офіційно отримав його лише 2 вересня того ж року.

Для того, щоб отримати нагороду, він повинен був спочатку заслужити 21 відзнаку у таких видах діяльності, як: основи громадянськості, кулінарія, велоспорт, електрика, пожежна справа, перша допомога тваринам, садівництво, ремесло або рукоділля, їзда верхи, переклад з французької, надання першої допомоги, малювання, орієнтування на місцевості, здоров'я, птахівництво, охорона здоров'я, плавання, хімія, переробка молокопродуктів, бізнес, слюсарно-водопровідна справа [25].

Крім того, у січні 1911 року було вперше видано журнал про скаутинг – «Boys' Life» [10]. Його засновником був Джордж С. Бартон (GeorgeS. Barton). Журнал не набув великого розголосу, хоча тираж налічував 5000 екземплярів, тому в березні того ж року було видано його вдосконалений випуск. Кількість сторінок було збільшено з 8 до 48, а формат журналу зменшено. Було також змінено титульну сторінку. Як наслідок, березневий номер журналу отримав публічне визнання, і саме його найчастіше називають першим номером журналу.

10 липня 1912 року Бойскаути Америки у підтримку своєї програми «Вчимося читати» («Learning To Read») викупили журнал «Boys' Life» у компанії Джорджа С. Бартона за \$ 6000, і вже в липні 1912 року видали Том 2 (№ 5) як офіційне видання організації «Бойскаути Америки». Джеймс Е. Вест, заступник головного скаута, став першим редактором журналу від організації. Існує думка про те, що саме «Boys' Life» став об'єднуючим фактором, який зіграв вирішальну роль у становленні «Бойскаутів Америки» як найвпливовішої із скаутських організацій у США [ibid].

Із заснуванням організації скауту були зобов'язані робити добрі вчинки, оскільки фраза «Зроби добрий вчинок» (Doagoodturn) стала слоганом організації. Перша Національна громадська кампанія добрих вчинків пройшла 4 липня 1912 року. З того часу такі заходи проводяться щорічно [29].

Того ж року з'явилися перші морські скауту. Вони вирушили у море під керівництвом Артура А. Кері (Arthur A. Carey) на шхуні «Піонер» (Pioneer). Того ж літа Чарльз Л. Лонгстренс (Charles T. Longstreth) організував морський патруль на яхті у Філадельфії. Обидва керівника експедицій підготували буклети про морський скаутинг, які стали першими виданнями на цю тему [26].

1913 року були створені перші осередки місцевих рад (First local council charters) [15]. Журнал «Скаутинг» (Scouting), перше видання

якого побачило світ 15 квітня 1913 року, став офіційним журналом організації [23; 24].

8 лютого 1914 року вперше відбулося святкування Неділі скаутів (Scout Sunday) або Скаутського шабату (Scout Sabbath) – священного дня на честь заснування організації. Іноді саме цей день називають Днем народження «Бойскаутів Америки». Щороку у неділю, 8 лютого або ту, що слідує за цією датою, скаути у формі йдуть до церкви і допомагають правити службу, таким чином слідуючи скаутському закону, у якому йдеться, що «скаут благовірний», і виконуючи свій обов'язок перед Богом. Такі заходи посилюють віру скаутів, їхню любов до власних сімей та громади [19].

У 1914 році скаути взяли активну участь у першому проекті із садіння дерев (Нью-Йорк). Доктор Вільям Т. Горнадей, директор Нью-Йоркського і засновник Вашингтонського зоопарку, влаштував конкурс із захисту навколишнього середовища, нагородою за виграш у якому була Золота медаль, яка згодом отримала назву Приз Вільяма Т. Горнадея (the William T. Hornaday Award). Скаути взяли у ньому активну участь [12].

Крім названих вище заходів, той рік ознаменувався ще й проведенням першого тренінгу з лідерства для скаутів [3].

Наступного, 1915 року, створено Національний офіс, який поєднав усіх скаутів Америки. Було видано буклет з інформацією про 57 відзнак, Посібник для вожатих (The Handbook for Scoutmasters), а також перший Довідник з морського скаутингу (Handbook on Nautical Scouting) [26]. У рамках організації було створено почесне товариство «Орден стріли» (The Order of the Arrow), перед яким поставлено такі завдання: відзначати заслуги тих, хто найкраще дотримується присяги та законів організації у щоденному житті, мотивувати інших діяти так само; підтримувати та розвивати кемпінг, активний та відповідальний відпочинок на лоні природи, догляд за навколишнім середовищем як життєво необхідні елементи життя кожного скаута; розвивати лідерські якості, бажання, характер, дух і вміння, щоб виконувати завдання, які стоять перед командою, скаутською організацією чи усією країною; зробити так, щоб скаути через щирі і безкорисливі допомогу людям стали справжніми лідерами в житті [22].

У 1916 році було розроблено Конституцію скаутів та правила внутрішнього розпорядку. Про визнання педагогічного потенціалу скаутських організацій свідчить той факт, що уже в 1916 р. у Нью-Йорку в педагогічному коледжі було введено перший навчальний курс зі скаутингу.

Хоча скаутські організації мали статус неурядових, вони завжди тісно співпрацювали з

урядовими структурами. Результатом такого партнерства на початковому етапі було те, що за підтримки уряду в 1917 році в Чикаго було проведено перший зимовий табір для скаутів.

Слід також відзначити особливі заслуги скаутів під час першої світової війни. Під слоганом «Допоможемо виграти війну» (Help Win the War) для підтримки військово-економічної діяльності вони посадили 12000 «городів перемоги» (victory gardens), у яких вирощували овочі, щоб подолати продовольчу кризу під час війни, взяли в позику понад \$ 355 мільйонів для воєнних потреб і продали облігацій на суму понад \$ 6 мільярдів, зібрили 100 вагонів горіхової шкарлупи і кісточок від персиків для виробництва протигазів, збирали чорний горіх для рушничних прикладів та пропелерів вертольотів, розповсюдили понад 300 мільйонів зразків урядових документів та брошур, допомагали у проектах зі збереження їжі та палива [12]. Такою надзвичайною працею бойскаути і їхня організація завоювали серця мільйонів американців, за що отримали численні медалі. На пам'ять про їхній внесок у воєнний час у музеї скаутингу створено окрему кімнату [27].

Повоєнний 1918 рік пройшов під гаслом «Війна закінчилась, але наша робота – ні» [4; 22]. Америку сколихнула пандемія грипу [11; 17], а скаути відіграли життєво важливу роль у її подоланні [15, с. 98].

У 1919 році Американська служба натуралізації (U.S. Bureau of Naturalization) запропонувала скаутам узяти участь у програмі з американізації. Джеймс Е. Вест (James E. West), заступник головного скаута, у щорічній промові на десяту річницю скаутингу в Америці зазначив, що головні американські громадянські інституції – Служба натуралізації і Міністерство праці, від яких скаути й отримали завдання по розповсюдженню листівок серед іноземців – визнали надзвичайну роль бойскаутів у американізації Сполучених Штатів. Багато урядовців з усіх штатів зазначали, що організація бойскаутів – привілейована та відповідальна рушійна сила, яка веде до демократизації молоді усієї країни... Як наслідок, люди, які раніше входили до скаутської організації, прийшли до влади в усіх можливих сферах і допомагали вирішувати різноманітні виробничі проблеми, зберігати національні ідеї» [7, с. 6].

За перше десятиліття існування організація досягла таких успіхів, що президент Вудро Вільсон започаткував святкування тижня бойскаутів [21], зазначивши, що «організація «Бойскаути Америки» заслуговувала на підтримку усіх патріотично налаштованих громадян, і ...протягом Тижня бойскаутів до американців звертатимуться зі зверненнями допомогти

організації усіма можливими методами продовжувати неймовірну роботу, яку вони робили для молоді Америки» [16].

Святкування розпочалося в неділю, 8 липня 1919 року і тривало до кінця тижня. Воно розпочалося у Нью-Йорку і поширилося по усій території Сполучених Штатів. Його підтримували всі: «уряд, церкви, бейсбольні команди, атлети і чемпіони з усіх можливих видів спорту, (...) солдати, моряки, поліція». Відділ освіти Нью-Йорку оголосив 8 липня вихідним днем. Дякуючи такій підтримці, бойскаути досягли поставленої мети – 1000000 американців виявили бажання вступити до лав організації, заплативши внесок у 1\$ [ibid].

Отже, на основі аналізу діяльності американських скаутських організації в перше десятиліття їхнього існування можемо дійти таких висновків:

– скаутський рух у Сполучених Штатах як неурядова неполітична організація зазнала значного поширення завдяки співпадінню державних пріоритетів і цілей самих організацій, яким було надано серйозну офіційну підтримку уряду;

– швидкому поширенню скаутських ідей сприяли засоби масової інформації, зокрема періодичні видання, буклети, рекламна продукція і листівки;

– зростанню авторитету організації сприяв патріотизм її членів у часи Першої світової війни та повоєнний період, що виявлялося у різних заходах, спрямованих на допомогу фронту, подолання продовольчої кризи і епідемії;

– успішності заходів, проведених скаутськими організаціями, сприяла підтримка місцевої громади, вихідцями з якої були їхні члени, і на підтримку яких були спрямовані реалізовані проекти різного спрямування;

– тривалому впливу, який з часів заснування має скаутський рух, сприяла чітко організована управлінська система, яка поєднувала ідеологічне підґрунтя, практичну доцільність і мотивування її членів.

На подальші дослідження заслуговують наступні етапи розвитку скаутського руху, зміст, форми і методи формування лідерських якостей членів скаутських організацій у США.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гусейнова Е. І., Лук'янова Ю. М. Неформальна освіта як важливий елемент безперервної освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/11_NPE_2012/Pedagogica/4_106261.doc.htm
2. Диба С. Г. Педагогічні умови соціалізації

учнівської молоді в скаутських організаціях (вітчизняний і зарубіжний досвід). – дис... канд. пед. наук за спеціальністю 13.00.01. – Інститут педагогіки АПН України, Київ, 2005.

3. 1914 Training Program. [Electronic Resource]. – URL : http://www.inquiry.net/adult/trainer/1914_program.htm
4. A Great Big «Good Turn»: Future Peace of the World Based on Scout Principles / Boys' Life volume 9, № 1, Boy Scouts of America, Inc. – 1919, 48 p.
5. Baden-Powell R. Scouting and Youth Movements / Robert Baden-Powell. – London: Ernest Benn Limited Bouverie House, 1929. – 32 p.
6. Baden-Powell R. ScoutingforBoys: TheOriginal 1908 Edition / Baden-Powell. – London : DoverPublications, 2007. – 397 p.
7. Barclay L. W. Educational work of the Boy Scouts / Lorne W. Barclay [Advance sheets from the Biennial Survey of Education in the United States, 1918–1920] // Bulletin. – 1921. – No. 41[Electronic Resource]. – URL <http://www.gutenberg.org/files/29147/29147-h/29147-h.htm>
8. Boy Scouts of America Founders [Electronic Resource]. – URL : <http://www.scouting.org/About/FactSheets/Founders.aspx>
9. Boy Scouts' Oath and Law [Electronic Resource]. – URL : <http://www.scouting.org/Home/BoyScouts.aspx>
10. Boys' Life magazine online, April 1911 [Electronic Resource]. – URL : <http://www.trussel.com/prehist/boyslife/boyslife.htm>
11. Crosby Alfred W. America's Forgotten Pandemic: The Influenza of 1918 / Alfred W. Crosby // Cambridge : Cambridge University Press, 2003. – 337 p.
12. Green to Deep Green. Sustainable Forestry Initiative Summit [Electronic Resource]. – URL : <http://greentodeepgreen.org/sustainabilitysummitpiece.pdf>
13. History of Boys' Life[ElectronicResource]. – URL : <http://www.ctyankee.org/resources/boyslife/blhistory>
14. History of scouting [Electronic Resource]. – URL : <http://historyofscouting.com/history/history-1910.htm>
15. Hunt Graeme. First to Care: 125 Years of the Order of St John New Zealand / Graeme Hunt // Oratia Media Ltd, 2009 –341 p.
16. Jabe D. N. The Sons of the Nation: The Popular Appeal of the Boy Scouts of America, 1910–1919 [Electronic Resource]. – URL : <http://www.virtualscoutmuseum.com/text.html>

17. Kolata G. Flu: The Story of the Great Influenza Pandemic of 1918 and the Search for the Virus That Caused It /Gina Kolata. – London : Macmillan, 2011 – 330 p.
18. Monroe K. Our first national meeting / Keith Monroe // Scouting Magazine. – 1996. – Volume 84. – № 3. P. 48–50.
19. Osceola District of Central Florida Council. Boy Scouts of America [Electronic Resource]. – URL : <http://www.cflosceolabsa.org/scoutSunday.html>
20. Presidents of the United States and the Boy Scouts of America [Electronic Resource]. – URL : <http://www.scouting.org/About/FactSheets/presidents.aspx>
21. Proclamation 1520 – Boy Scout Week May 1, 1919 by the President of the United States of America [Electronic Resource]. – URL : <http://www.presidency.ucsb.edu/ws/?pid=24406>
22. Purpose and Mission. Order of the Arrow. Retrieved November 23, 2009 [Electronic Resource]. – URL : <http://www.oa-bsa.org/annc/opup/opup-09-10.pdf>
23. Scouting official Web site [Electronic Resource]. – URL : <http://scoutingmagazine.org/>
24. Scouting. – Volume 1, Number 1. – April 15. – 1913 // The Portal of Texas History archives [Electronic Resource]. – URL : <http://texashistory.unt.edu/ark:/67531/metaph282629/m1/1/>
25. The BSA's First Eagle Scout Arthur Rose Eldred [Electronic Resource]. – URL : http://www.eaglescout.org/history/first_eagle.html
26. The History of Sea Scouts [Electronic Resource]. – URL : <http://seascout.org/index.php/support/policies-a-guidelines/tour-plan-bsa-official?task=document.viewdoc&id=115>
27. Virtual Scout Museum [Electronic Resource]. – URL : <http://www.virtualscoutmuseum.com/Galleries/World/world.html>
28. What is an Eagle Scout? [Electronic Resource]. – URL : <http://youngadults.about.com/od/collegeprep/g/eagle.htm>
29. Wilson Enlists Boy Scouts // The New York Times. – May 22. – 1917 [Electronic Resource]. – URL : <http://query.nytimes.com/mem/archive-free/pdf?res=9B05E0D9123AE433A25751C2A9639C946696D6CF>
- resurs]. – Rezhym dostupu: http://www.rusnauka.com/11_NPE_2012/Pedagogica/4_106261.doc.htm
2. Dyba S. H. Pedahohichni umovy sotsializatsiyi uchniv's'koyi molodi v skaut s'kykh orhanizatsiyakh (vitchyznyanyy i zarubizhnyy dosvid). – dys... kand. ped. nauk za spetsial'nistyuu 13.00.01. – Instytut pedahohiky APN Ukrayiny, Kyiv, 2005.
3. 1914 Training Program. [Electronic Resource]. – URL : http://www.inquiry.net/adult/trainer/1914_program.htm
4. A Great Big «Good Turn»: Future Peace of the World Based on Scout Principles / Boys' Life volume 9, № 1, Boy Scouts of America, Inc. – 1919, 48 p.
5. Baden-Powell R. Scouting and Youth Movements / Robert Baden-Powell. – London: Ernest Benn Limited Bouverie House, 1929. – 32 p.
6. Baden-Powell R. Scouting for Boys: The Original 1908 Edition / Baden-Powell. – London: Dover Publications, 2007. – 397 p.
7. Barclay L. W. Educational work of the Boy Scouts / Lorne W. Barclay [Advance sheets from the Biennial Survey of Education in the United States, 1918–1920] // Bulletin. – 1921. – No. 41 [Electronic Resource]. – URL <http://www.gutenberg.org/files/29147/29147-h/29147-h.htm>
8. Boy Scouts of America Founders [Electronic Resource]. – URL : <http://www.scouting.org/About/FactSheets/Founders.aspx>
9. Boy Scouts' Oath and Law [Electronic Resource]. – URL : <http://www.scouting.org/Home/BoyScouts.aspx>
10. Boys' Life magazine online, April 1911 [Electronic Resource]. – URL : <http://www.trussel.com/prehist/boyslife/boyslife.htm>
11. Crosby Alfred W. America's Forgotten Pandemic: The Influenza of 1918 / Alfred W. Crosby // Cambridge : Cambridge University Press, 2003. – 337 p.
12. Green to Deep Green. Sustainable Forestry Initiative Summit [Electronic Resource]. – URL : <http://greentodeepgreen.org/sustainabilitysummitpiece.pdf>
13. History of Boys' Life [Electronic Resource]. – URL : <http://www.ctyankee.org/resources/boyslife/blhistory>
14. History of scouting [Electronic Resource]. – URL : <http://historyofscouting.com/history/history-1910.htm>
15. Hunt Graeme. First to Care: 125 Years of the Order of St John New Zealand / Graeme Hunt // Oratia Media Ltd, 2009 – 341 p.

**REFERENCES TRANSLATED AND
TRANSLITERATED**

1. Huseynova E. I., Luk'yanova Yu. M. Neformal'na osvita yak vazhlyvy element bezpererovnoyi osvity [Elektronnyy

16. Jabe D.N. The Sons of the Nation: The Popular Appeal of the Boy Scouts of America, 1910-1919 [Electronic Resource]. - URL : <http://www.virtualscoutmuseum.com/text.html>
17. Kolata G. Flu: The Story of the Great Influenza Pandemic of 1918 and the Search for the Virus That Caused It /Gina Kolata. - London : Macmillan, 2011 - 330 p.
18. Monroe K. Our first national meeting / Keith Monroe // ScoutingMagazine. - 1996. - Volume 84. - № 3. R. 48-50.
19. Osceola District of Central Florida Council. Boy Scouts of America [Electronic Resource]. - URL : <http://www.cflosceolabsa.org/scoutSunday.html>
20. Presidents of the United States and the Boy Scouts of America [Electronic Resource]. - URL : <http://www.scouting.org/About/FactSheets/presidents.aspx>
21. Proclamation 1520 - Boy Scout Week May 1, 1919 by the President of the United States of America [Electronic Resource]. - URL : <http://www.presidency.ucsb.edu/ws/?pid=24406>
22. Purpose and Mission. Order of the Arrow. Retrieved November 23, 2009 [Electronic Resource]. - URL : <http://www.oa-bsa.org/annc/opup/opup-09-10.pdf>
23. Scouting official Web site [Electronic Resource]. - URL : <http://scoutingmagazine.org/>
24. Scouting. - Volume 1, Number 1. - April 15. - 1913 // The Portal of Texas History archives [Electronic Resource]. - URL: <http://texashistory.unt.edu/ark:/67531/metaph282629/m1/1/>
25. The BSA's First Eagle Scout Arthur Rose Eldred [Electronic Resource]. - URL : http://www.eaglescout.org/history/first_eagle.html
26. The History of Sea Scouts [Electronic Resource]. - URL : <http://seascout.org/index.php/support/policies-a-guidelines/tour-plan-bsa-official?task=document.viewdoc&id=115>
27. Virtual Scout Museum [Electronic Resource]. - URL : <http://www.virtualscoutmuseum.com/Galleries/World/world.html>
28. What is an Eagle Scout? [Electronic Resource]. - URL : <http://youngadults.about.com/od/collegeprep/g/eagle.htm>
29. Wilson Enlists Boy Scouts // The New York Times. - May 22. - 1917 [Electronic Resource]. - URL : <http://query.nytimes.com/mem/archive-free/pdf?res=9B05E0D9123AE433A25751C2A9639C946696D6CF>